

I. Kolozs megye és a kolozsvári metropoliszövezet gazdasági-szociális helyzete.¹

Az alábbi tanulmányban megvizsgáljuk Kolozs megye és a nemrégiben létrehozott kolozsvári metropoliszövezet gazdasági helyzetét. Az első fejezetben néhány mutató segítségével elhelyezzük Kolozs megyét Romániában gazdasági szempontból, majd bemutatjuk az EU-s pénzek felhasználását, végül egy kérdőíves kutatás segítségével elemezzük a Kolozs megyei önkormányzatok véleményét az önkormányzatok közti együttműködés eredményeiről.

A második fejezetben a metropoliszövezet létrehozásának körülményeit, a területi és demográfiai jellemzőket, az infrastrukturális ellátottságot és a munkaerő-piaci jellemzőket vizsgáljuk meg. Ezek után megnézzük milyen fejlesztési irányokat tűztek ki a metropoliszövezet fejlesztési tervének kidolgozói.

Az első két fejezetben a legfrissebb rendelkezésünkre álló adatok 2007-ből származnak. A harmadik fejezetben 2008 és 2009-es adatokat használunk, valamint egy interjú segítségével vizsgáljuk, milyen hatással volt a gazdasági válság Kolozs megyére illetve a metropoliszövezetre.

I.1. Kolozs megye gazdasági-szociális helyzete Romániában

I.1.1 Területi, településszerkezeti jellemzők

A megyék területének nagysága szerint Kolozs megye a tizenkettedik, lakosság száma szerint a nyolcadik Romániában (2007-es statisztikai adatok).²

---

1 Horváth Réka közgazdász. Kolozsváron a Babes-Bolyai Egyetem oktatója. A kézirat 2009 augusztusában került lezárásra.

2 A 2002-es népszámlálási adatok szerint még hetedik volt.

1. táblázat: Kolozs megye településszerkezeti jellemzői³

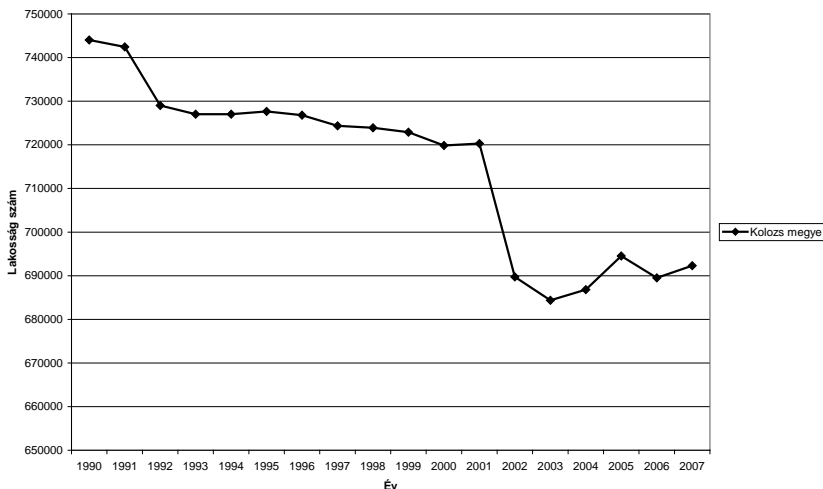
Területe (km ²)	6674
Városok és municípiumok száma	6
Községek száma	75
Falvak száma	420

I.1.2 Demográfiai folyamatok

A 2002-es népszámlálási adatok szerint Kolozs megyében a románosság aránya 80,5%, a magyarságé pedig 17%.⁴

Amennyiben a népszámlálások adatait nézzük, azt állapíthatjuk meg, hogy Kolozs megye lakossága 1992-2002 között csökkent először.

1. ábra: Az összlakosság számának változása⁵

Kolozs megye a városi lakosság arányának és a lakosság sűrűségének szempontjából is felette van az országos átlagnak, amint azt az alábbi táblázatból láthatjuk.

3 Anuarul Statistic al Romaniei 2008, INSEE, Bucuresti

4 Statistica teritoriala 2007, INSEE

5 Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa alapján saját ábrázolás.

2. táblázat: Fő demográfiai mutatók 2007-ben⁶

	Kolozs megye	Románia
Városi lakosság aránya %	67,1	55,1
Vidéki lakosság aránya %	32,9	44,9
Lakosság/km ²	103,7	90,3

Amennyiben a korfát nézzük, észrevehetjük, hogy Kolozs megye és a romániai átlag között nincsen jelentős különbség.

3. táblázat: Korfa 2007-ben⁷

	0–19	20–34	35–49	50–64	65–79	80 és felette
Kolozs megye	20,09%	25,17%	20,83%	18,72%	12,48%	2,71%
Románia	22,43%	23,66%	21,00%	18,06%	12,13%	2,72%

Az eltartottsági ráta (a 0–14 évesek és a 65–X évesek aránya a 15–64 évesek százalékában) azt mutatja, hogy Kolozs megye helyzete az országos átlagnál kedvezőbb, de az öregedési index (65–X évesek a 0–14 évesek %-ában) tekintetében jelentősen rosszabbul áll.

4. táblázat: Öregedési index és az eltartottsági ráta 2007-ben⁸

	Kolozs megye	Románia
Eltartottsági ráta %	39,44	43,11
Öregedési index %	116%	97,30

Ha az 1000 lakosra jutó élve született gyermekek számát nézzük, akkor látható, hogy a megyei átlag 1990-től kezdődően az országos átlag alatt volt. 2007-ben az ezer lakosra jutó élve született gyermekek száma Kolozs megyében 9,3 volt.⁹ A természetes szaporulat a megyében utoljára 1990-ben volt pozitív 1,5 (1000 lakosra), miköz-

⁶ Anuarul Statistic al Romaniei 2008.

⁷ Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

⁸ Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

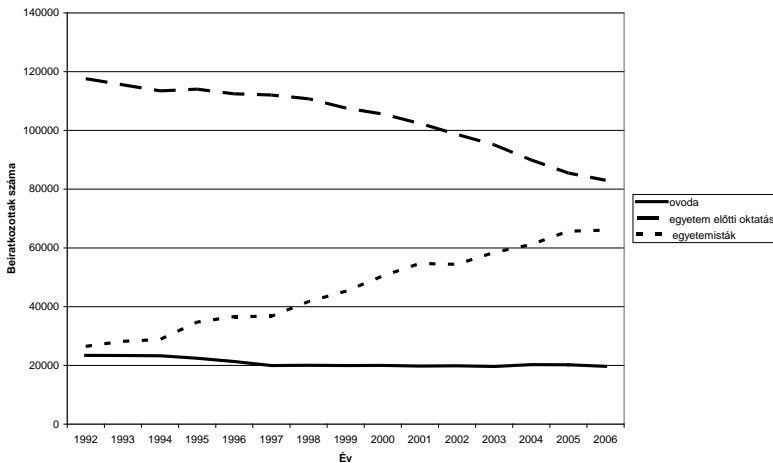
⁹ Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

ben Romániában 3 (1000 lakosra) volt az átlag.¹⁰ A várható élettartam esetében viszont a megye 1990-től kezdődően, változó különbséggel, de az országos átlag felett helyezkedett el. Az országos várható élettartam 2007-ben 72,61 év volt, míg Kolozs megyében 73,31.¹¹

Látható, hogy a fő demográfiai mutatók szempontjából Kolozs megye vegyes képet mutat. Egyrészt csökken a lakosság létszáma, magas az öregedési ráta, az országos átlag felett van a várható élettartam és az országos átlag alatt az élve született gyermekek száma. Mindez pedig potenciális problémát jelez mind a nyugdíj, mind az egészségügy, valamint az aktív munkavállalók számának alakulása területén. Másrészt a megye az országos átlag felett van a városi lakosság tekintetében, amely magasabb urbanizáltsági fokot jelent.

A fentebbiek befolyásolják az iskolaköteles, valamint a potenciális egyetemisták számának alakulását is. Amint az alábbi grafikonon láthatjuk, hogy bár az egyetemekre beiratkozottak száma növekvő tendenciát mutat Kolozs megyében, az óvodába és egyetem előtti oktatási formákba beiratkozottak száma csökkent 1992–2006 között.

2. ábra: Az oktatásban résztvevők számának alakulása 1992–2006 között¹²

¹⁰ Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

¹¹ Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

¹² Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

I.1.3 Infrastrukturális ellátottság

A 2007–2013 közötti operatív programok jelentős összeget szának az infrastruktúra modernizálására. Kolozs megye minden városa, de a községeknek csak 37%-a rendelkezett csatornával 2007-ben. Románia szintjén a városok 96,5%-a, míg a községeknek csak 15%-a volt csatornázva.¹³

A megyében a hat városból öt, míg a községek 31%-a a rendelkezett gázvezetékekkel. Románia szintjén a városok 71%-a, míg a községek 20%-a volt ellátva gázvezetékekkel 2007-ben.¹⁴

A megye minden városa, míg a községek 91%-a rendelkezett ivóvízhálózattal. Románia szintjén ez a mutató a városokban 99%, a községekben pedig 61% volt.¹⁵

Kolozs megyében 2007-ben 24 kórház működött, ami az országban létező kórházak 5,37%-át jelentette. A megyében 10,39 kórházi ágy jutott 1000 lakosra 2007-ben, míg Románia szintjén ez az arány 6,4 volt.¹⁶

Az évente befejezett lakások száma Kolozs megyében 2002–2007 között növekedett, míg országos szinten ez a növekedés 2001-ben indult meg.¹⁷ A megyében, 2007-ben a következő volt a lakáshelyzet: 276 631 lakás 692 316 lakos számára; ebből 272 104 magán lakás és 4527 állami lakás; 642 342 szoba; 10 599 070 m² lakható terület.¹⁸

A fentebbi adatok azt jelzik, hogy Kolozs megye az országos átlagnál sokkal jobban áll a közművesítések területén, de még mindig jelentős azon településeknek a száma, amelyek nem rendelkeznek gáz-, víz- vagy csatornahálózattal.

I.1.4 Munkaerő-piaci jellemzők

Az 1990–2006-közötti időszakban Kolozs megye nagyobb foglalkoztatottsági rátával rendelkezett mint az országos átlag.

13 Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

14 Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

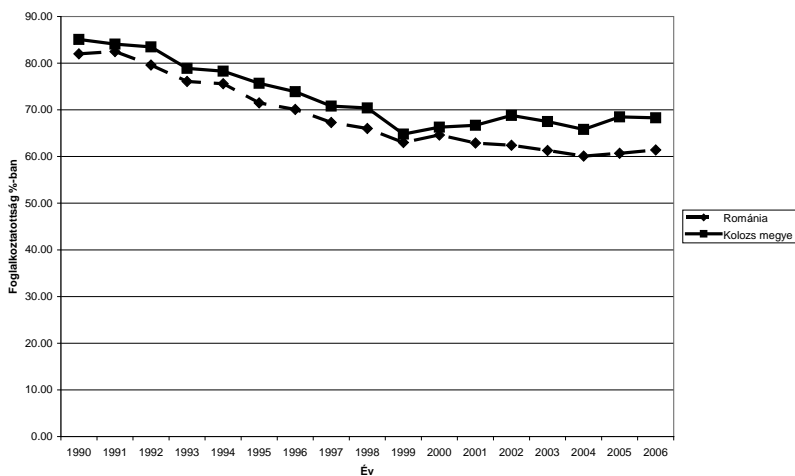
15 Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

16 Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

17 Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

18 Anuarul Statistic al Romaniei 2008.

3. ábra: A foglalkoztatottság alakulása¹⁹

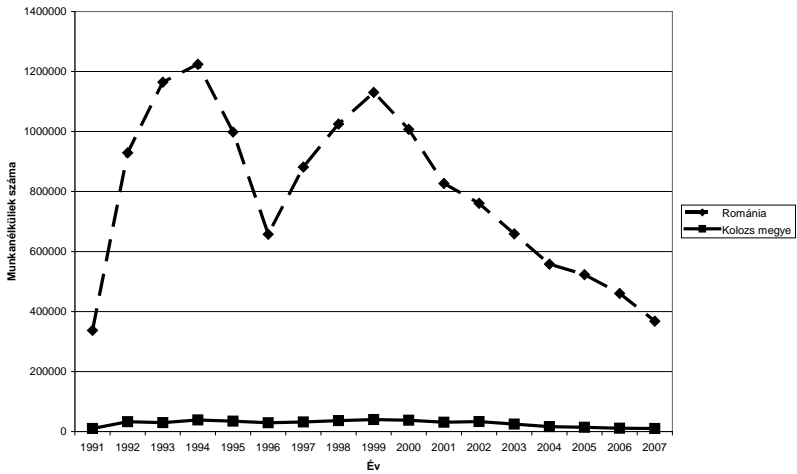
A foglalkoztatottság szerkezete 2007-ben Kolozs megyében a következőképpen alakult: 22,18% dolgozott a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vadászatban; 22,09% az iparban (ennek nagyobb része, 20,36% a feldolgozóiparban); 8,12% az építőiparban; 16,21% a kereskedelemben; 1,85% a vendéglátóiparban; 5,91% a szállításban és a hírközlésben; 1,7% a pénzügyi közvetítésben; 5,36% az ingatlanügyletekben; 1,52% a közigazgatásban és védelemben; 6,24% az oktatásban; 5,39% az egészségügyben és szociális szolgáltatásokban; 3,42% pedig más szektorokban.²⁰

A munkanélküliséget vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a regisztrált munkanélküliek száma 2002-től kezdve folyamatosan csökkent mind az országban, mind Kolozs megyében, de a változások Kolozs megyében kisebbek, mint az országban.

¹⁹ Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa alapján saját ábrázolás.

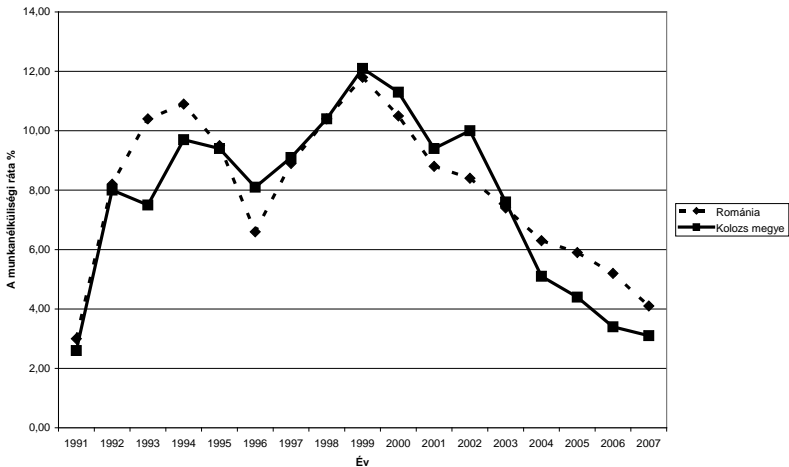
²⁰ Anuarul Statistic al Romaniei 2008 alapján saját számítás.

4. ábra: Regisztrált munkanélküliek számának alakulása²¹

A Kolozs megyei munkanélküliségi átlag a következő években volt nagyobb az országosnál: 1996-1997, 1999-2003.

5. ábra: A munkanélküliségi ráta alakulása²²

21 Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa alapján saját ábrázolás.

22 Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa alapján saját ábrázolás.

Láthatjuk tehát, hogy mind a munkanélküliség, mind a foglalkoztatottak számát tekintve Kolozs megye az országos átlagnál jobban áll. De a foglalkoztatottság szerkezetét vizsgálva azt is észrevehetjük, hogy még mindig nagyon magas a mezőgazdasági szektorban dolgozók aránya.

A nominális bruttó átlagjövedelmet vizsgálva megállapíthatjuk, hogy az országos átlag nagyobb volt 1991–2003 között, míg 2004–2006 között kevéssel a Kolozs megyei volt nagyobb.

5. táblázat: Bruttó nominális átlagjövedelem alakulása 2000–2006 között (2000–2004 ROL, 2005-től RON, 1RON=10000 ROL)²³

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Románia	2 840 449	4 220 357	5 320 559	6 637 868	8 183 317	968	1 146
Kolozs megye	2 759 873	4 085 397	5 101 193	6 580 190	8 491 006	1 014	1 197

A fenti adatok azt mutatják, hogy Kolozs megye nemcsak a munkanélküliség terén teljesít jobban, mint az országos átlag, de a fizetések is az országos átlagnál nagyobbak.

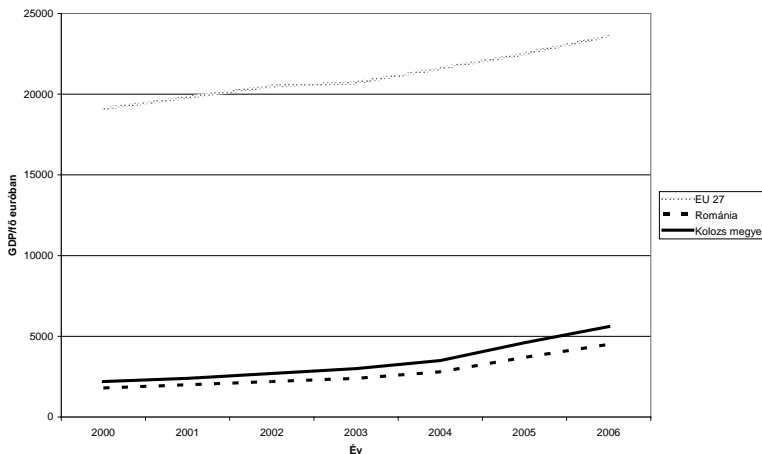
I.1.5 Gazdasági teljesítmény

A 2000-2006 közötti időszakban Kolozs megye GDP-je folyamatosan nőtt, az EU27 GDP/fő átlagának 2000-ben 32,3%-át, 2006-ban pedig 47%-át tette ki, amellyel meghaladta a romániai átlagot.

²³ Az országos statisztikai hivatal TEMPO adatbázisa.

6. ábra: GDP/fő változása²⁴

I.1.6 Az Európai Unió pénzének felhasználása

A jelenleg rendelkezésünkre álló adatbázisok alapján nem lehet átfogó képet adni arról, hogyan és mire használták fel Romániában a PHARE, SAPARD és ISPA által biztosított pénzeket. Az adatbázisok egy része elérhetetlen, másik része ellentmondásos és nem teljes.

Az elérhető ISPA-kimutatások szerint Kolozs megye az ISPA környezetvédelmi programjából részesült 35 066 850 euró támogatásban Kolozsvár és környéke víz- és szennyvízrendszerének modernizálására és rehabilitálására.²⁵

Megvizsgáltam néhány jelenleg futó operatív programot, azt keresve hány Kolozs megyei önkormányzatnak volt már sikeres pályázata a 2007–2013-as periódusban. A következőket találtam:

- A közigazgatás képességeinek fejlesztése operatív programnál a 2009. május 11-i kimutatások szerint a Babes-Bolyai Tudományegyetem Közigazgatási Karának van egy 1335 596,50 RON nyertes pályázata egy egyetem utáni közigazgatási képzésre (összesen 33 nyertes pályázat van).²⁶

²⁴ Az Eurostat adatbázisa alapján saját számítások.

²⁵ http://www.mefromania.ro/wps/PA_1_1_15H/static/amcsc/asistenta_preaderare/ISPA/ISPA_Measures_approvedall65.pdf

²⁶ <http://modernizare.mai.gov.ro/modules/freecontent/index.php?id=8>

- Humán erőforrás fejlesztés operatív programnál a 2009 június 30-i kimutatás szerint: Babes-Bolyai tudományegyetem (négy projekt), Műszaki Egyetem (három projekt), Állatorvosi Egyetem, Kereskedelmi és Ipari Kamara, egy vállalkozás²⁷ (összesen 304 nyertes pályázat van)²⁸.

- A versenyképesség operatív program esetében a kimutatások szerint nyertes Kolozs megyei projektek voltak: 2 alapítvány, 15 vállalkozás, Műszaki egyetem (416 nyertes projekt van a 2009. júniusi kimutatások szerint).²⁹

- A regionális operatív program esetében a 2009. júniusi kimutatások szerint nyertes Kolozs megyei pályázatok voltak: a regionális és helyi szállítási infrastruktúra célkitűzés esetében két sikeres pályázat (összesen 73 volt), a szociális infrastruktúra javítása esetében egy sikeres pályázat (összesen 14 volt), a helyi és regionális vállalkozói környezet javítása esetében nem lehet megállapítani, hogy a vállalkozások milyen megyékbe tartoznak (314 sikeres pályázat volt), a fenntartható fejlesztés és turizmus fejlesztése esetében egy Kolozs megyei pályázat sem volt nyertes.³⁰

I.1.7 Önkormányzatok közötti együttműködés

A megye fejlesztésében, de a metropoliszövezet működtetésében is fontos szerepet játszik az önkormányzatok közötti együttműködés. A 2000-es évek elején jelent meg a román jogban a községek közötti fejlesztési egyesület (asociatia de dezvoltare intercomunitara) kategória. Azelőtt a községek csak civil szervezetek keretében tudtak együttműködni. A kistérségi társulások Romániában magyarországi minta alapján jelentek meg, főleg azokon a területeken, ahol magyar kisebbség él.

Ma az önkormányzatok által létrehozott egyesületek alapelveit és feltételeit a közigazgatási törvény (215/2001, a későbbi módosításokkal) és a decentralizációs törvény (95/2006) tartalmazza. A községek közötti fejlesztési egyesületeket a 215/2001 törvény úgy határozza meg, mint „magán jogi személy, amelyet a törvény ke-

---

27 Nem minden nyertes pályázat esetében egyértelmű, a nyertes földrajzilag hova tartozik.

28 http://www.fseromania.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=38&Itemid=44#p1

29 <http://amposcce.minind.ro/>

30 <http://www.inforegio.ro>

retei között a területi-közigazgatási egységek hoznak létre, azért, hogy közösen valósítsanak meg helyi vagy regionális érdekeltsé-
gű fejlesztési projekteket, vagy közösen biztosítsanak közszolgál-
tatásokat”.³¹ A községek közötti fejlesztési egyesületek finanszíro-
zásáról a 26/2000 kormányhatározat és a 215/2001 törvény rendel-
kezik. Ezek szerint a községek közötti fejlesztési egyesületek bevé-
telei a következőkből származhatnak: helyi költségvetés hozzájárú-
lásai, országos programok, tagdíjak, olyan gazdasági tevékenység-
ből származó bevételek, amelyek fő céljaikkal kapcsolatosak, vala-
mint más bevételek.

A fentebb leírtak miatt fontosnak tűnt megvizsgálni milyen ta-
paszlatokkal rendelkeznek Kolozs megye önkormányzatai a fej-
lesztési célú együttműködésekben. Ezért 2009. április–június kö-
zött többször kiküldtem elektronikus formában egy kérdőívet
Kolozs megye polgármesteri hivatalainak. A 81 kiküldött kérdőív-
ből 29-et kaptam vissza (36%-os válaszadás arány).

Az első kérdésre adott válaszokból megtudhatjuk, hogy 21 tele-
pülésnek (város és község) van 2007–2013-as fejlesztési stratégiája,
négynek készül, háromnak nincs és egy nem tud válaszolni. Ezen
fejlesztési stratégiák egy részét magán cégek készítették, valamint a
helyi önkormányzatok erre kinevezett munkacsoportjai.³²

A 29 válaszoló településből 27 tagja valamilyen községek közöt-
ti együttműködési szervezetnek³³. Ezen szervezetek közül a legki-
sebbnek két tagja, a legnagyobbknak 75 tagja volt és 2001–2009 kö-
zött hozták őket létre.³⁴

Érdeemes felfigyelni arra, hogy bár a községek nagy részének van
fejlesztési stratégiája és tagok valamilyen önkormányzatok közötti
együttműködési formáknak, ezen egyesületek esetében csak hat ren-
delkezik fejlesztési tervvel és kilenc esetében most dolgoznak rajta.³⁵

---

31 215/2001 törvény 1 cikkely 2/c.

32 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-
június.

33 Ez lehet kistérségi társulás, vagy a közigazgatási jogban az utóbbi években megjelent köz-
ségek közötti fejlesztési egyesület (asociatie de dezvoltare intercununitara).

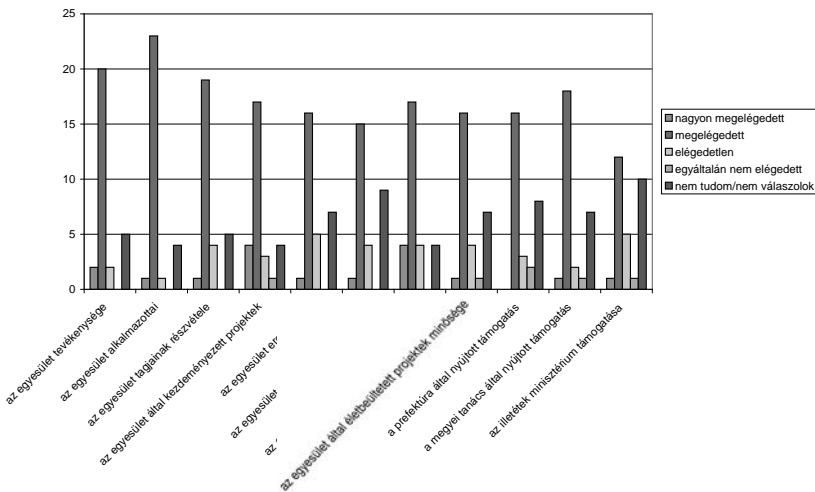
34 Egyet hoztak létre 2001-ben. Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri
hivatalok körében 2009. április–június.

35 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-
június.

A negyedik kérdésben az egyesület tevékenységével való megelégedettségre kérdeztünk rá ennek során tizenegy témát kellett értékeljenek a válaszolók. A következő eredmények születtek:

- 13–33% között mozgott a nem tudom/nem válaszolók aránya
- több mint 60%-a a válaszadóknak megvolt elégedve az egyesület tevékenységével, alkalmazottaival, az egyesület tagjainak részvételével, valamint a megyei tanács által az egyesületnek nyújtott támogatással
- 50–60% között volt azoknak az aránya, akik megvoltak elégedve az egyesület által kezdeményezett projektekkal és az életbeültetett projektek minőségével, az eredményekkel, a pénzalapok elköltésével, az egyesület többi tagjával való kapcsolattal, valamint a prefektúra által nyújtott segítséggel.
- 41% volt megelégedve az illetékes minisztérium által nyújtott segítséggel
- a legtöbbben – 17% –, az egyesület eredményeivel és az illetékes minisztérium által nyújtott segítséggel voltak elégedetlenek.³⁶

7. ábra: Mennyire elégedett a....³⁷

36 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009 április-június.

37 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009 április-június.

A válaszadók szerint a következő közszolgáltatásokkal kellene a községek közötti fejlesztési egyesületek foglalkozniuk³⁸: csatornázás, vízvezetékrendszer, ivóvíz biztosítása, községi utak rendbetétele. ³⁹

Megkérdeztük azt is, hogyan vélekednek a válaszadók a különböző fejlesztési tervek⁴⁰ kidolgozásáról, a válaszokat az alábbi táblázatban foglaltuk össze.

6. táblázat: Mennyire ért egyet az alábbi kijelentésekkel? ⁴¹

	Az egyesület fejlesztési tervének kidolgozásában minden tag részt vett	Az egyesület fejlesztési terve tartalmazza a településünk által meghatározott prioritásokat	A megye fejlesztési tervének kidolgozása a megye települési képviselőinek bevonásával történt	Igaz, hogy részt vettek a fejlesztési stratégia kidolgozásában, de a települések képviselőinek véleményét figyelembe	A településünk által meghatározott fejlesztési prioritások jelen vannak a megye fejlesztési tervében	A megye fejlesztési terve a települések által meghatározott fejlesztési prioritásokból indul ki	A közigazgatási egység fejlesztési tervének kidolgozása elsősorban az illető közigazgatási egység szükségleteit veszi figyelembe
Nagyon nagymértékben	10,34%	17,24%	10,34%	0,00%	3,45%	13,79%	17,24%
Nagymértékben	34,48%	51,72%	24,14%	17,24%	34,48%	34,48%	37,93%
Kismértékben	24,14%	6,90%	20,69%	27,59%	17,24%	17,24%	13,79%
Egyáltalán nem értek egyet	0,00%	0,00%	6,90%	10,34%	0,00%	0,00%	0,00%
Nem tudom/ Nem válaszolok	31,03%	24,14%	37,93%	44,83%	44,83%	34,48%	31,03%

A táblázatból megállapíthatjuk, hogy a válaszadók általában úgy gondolják, hogy a saját településük prioritásai megtalálhatók az egyesület vagy megye fejlesztési tervében. Ugyanakkor a nem válaszolók aránya nagyon nagy és a válaszadók 20%-a kis mértékben ért egyet azzal, hogy figyelembe vették a településük fejlesztési elképzeléseit.

38 Azért közszolgáltatás, mert a törvény szerint ezeknek az egyesületeknek egyik fő célja a közszolgáltatások közös nyújtása lehet.

39 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

40 Az egyesület által az egyesület tagjainak területét lefedő fejlesztési terv, valamint a megyei fejlesztési terv.

41 Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

Azt is szeretttük volna megtudni, hova pályáztak a válaszadó települések. Az ismertebb pályázati lehetőségek közül a következőkre kérdeztünk rá:

7. táblázat: Az alábbi fejlesztéseket támogató lehetőségek közül településük hova pályázott?⁴²

	FRDS*	SAPARD	PHARE	ISPA	Világbank vidékfejlesztési programja	Közigazgatás fejlesztésének alapja
nem pályáztunk bár jogosultak voltunk	13,79%	17,24%	10,34%	13,79%	17,24%	13,79%
nem pályáztunk, mert nem voltunk jogosultak	3,45%	10,34%	6,90%	10,34%	10,34%	0,00%
legalább egy projekttel pályáztunk	24,14%	27,59%	31,03%	10,34%	10,34%	10,34%
több projekttel pályáztunk	3,45%	3,45%	20,69%	0,00%	0,00%	10,34%
nem tudom	55,17%	41,38%	31,03%	65,52%	62,07%	65,52%

* *Fondul Roman pentru Dezvoltare Sociala - Român Alap a Társadalmi Fejlődésért.*

A válaszadók még megjelöltek néhány olyan helyet, ahova ezen kívül pályáztak, ilyenek voltak a következők: regionális operatív program, európai mezőgazdasági és vidékfejlesztési alap, 7/2006 kormányhatározat (vidéki infrastruktúrafejlesztési-program), humán erőforrás fejlesztési operatív program, környezetvédelmi alap, közigazgatás operatív program. A válaszadó települések a következő területeken nyertek az utóbbi öt évben pályázatot: csatornázás, utak modernizálása, szociális rendszer, hátrányos helyzetű csoportok integrációja, ivóvízhálózat, hulladékgyűjtés.⁴³

⁴² Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

⁴³ Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

Arra is kíváncsiak voltunk, hogyan értékelik a válaszadók a községek közötti fejlesztési egyesületnek a közszolgáltatások területén végzett tevékenységét.

8. táblázat: Jelöljék meg, milyen mértékben elégedettek az egyesület közszolgáltatások javítása terén végzett munkájával⁴⁴

	lakosság ivóvízzel való ellátása	csatornázás	használt víz tisztítása	esővíz összegyűjtése, csatornázása és elszállítása	lakossági hulladékok összegyűjtése	település közisztatásága	közvilágítás	közszállítás
nagyon elégedett	10,34%	3,45%	3,45%	0,00%	0,00%	0,00%	6,90%	0,00%
elégedett	34,48%	17,24%	13,79%	10,34%	34,48%	37,93%	24,14%	3,45%
kicsit elégedett	3,45%	6,90%	6,90%	3,45%	0,00%	3,45%	0,00%	6,90%
egyáltalán nem elégedett	6,90%	10,34%	10,34%	13,79%	10,34%	6,90%	3,45%	3,45%
nem tudom	24,14%	34,48%	37,93%	41,38%	31,03%	34,48%	31,03%	37,93%
nem áll fenn az eset	20,69%	27,59%	27,59%	31,03%	24,14%	17,24%	34,48%	48,28%

Megkértük a válaszadókat, jelöljenek meg három belső és három külső tényezőt, amelyek megnehezítik az egyesület működését. Következő válaszokat kaptuk: kommunikáció, az aláírt egyezés tiszteletben nem tartása, közösségi fejlesztésben jártas szakemberek hiánya, elégtelen pénzforrások, bürokratikus pályázati rendszerek, nem megfelelő és gyakran változó jogi keret.⁴⁵

A kérdőív eredményei azt mutatják, hogy az önkormányzatok közötti együttműködés területén még sok javítanivaló van. Az egyesület közszolgáltatások területén végzett munkájával sem túl nagy az elégedettség. Ugyanakkor a fejlesztési tervek elkészítése területén eredménynek számít, hogy a települések úgy érzik figyelembe vették elképzeléseiket.

⁴⁴ Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

⁴⁵ Forrás: kérdőíves felmérés a Kolozs megyei polgármesteri hivatalok körében 2009. április-június.

I.2. A metropoliszövezet társadalmi-gazdasági jellemzői

I.2.1 A metropoliszövezet törvényi keretei

A metropoliszövezet létrehozására több törvényben is találunk rendelkezéseket, bár mindegyikben csak egy néhány mondat erejéig: 350/2001 területfejlesztési és urbanisztikai törvény, 215/2001 közigazgatási törvény, 351/2001 az országos területfejlesztési terv városhálózatra vonatkozó része. Ez utóbbi szerint a „metropoliszövezet egy önkéntes társulások során létrehozott övezet, a nagy városközpontok (Románia fővárosa, és az I. rangú municípiumok) és a közvetlen közelében lévő települések között, 30 km távolságig, amelyek között sokszintű együttműködések jöttek létre”.⁴⁶ A közigazgatási törvény szerint a metropoliszövezetek célja „az infrastruktúra és a közös fejlesztési célok fejlesztése”.⁴⁷

I.2.2 A kolozsvári metropoliszövezet megalakulásának körülményei

A kolozsvári metropoliszövezet kialakítása a kétezres évek első évtizedének közepén kezdődött el, és a helyi sajtó tudósításai szerint részben politikai csatározások (liberális megyei tanács elnökség, demokrata-liberális városi tanács) miatt 2009-ig húzódott. A liberális vezetőségű Kolozs megyei tanács a 2007–2013 megyei fejlesztési tervben célként tűzte ki Kolozsvár metropolisszá váló alakítását.⁴⁸ 2006 novemberében a Megyei Tanács megrendelése alapján egy magáncég elkészítette a kolozsvári metropoliszövezet fejlesztési stratégiáját, amely a következőket tartalmazza: a jelenlegi helyzet elemzése, gazdasági fejlesztési stratégia, területfejlesztési terv, intézményi keret, térképek.⁴⁹ Az akkori tervben még egy civil szervezetként bejegyzett egyesületben gondolkodtak. Ennek

---

⁴⁶ 351/2001 törvény, 1 számú melléklet.

⁴⁷ 215/2001 törvény, 11/2 cikkely.

⁴⁸ Szabadság, 2007 március 6, <http://archivum.szabadsag.ro/main.php?datum=20070306>

⁴⁹ Quantum Leap SA, Strategia de dezvoltare a zonei metropolitane Cluj-Napoca, 2006 november, www.cjcl.ro

az egyesületnek a közgyűlésébe a települések lakosság szám szerint delegáltak volna képviselőket, valamint a megyei tanács az elnökét és két alelnököt. Az egyesület igazgatótanácsában a települések polgármesterei és a gazdasági élet egy képviselője vett volna részt, az igazgatói pozíciót pedig a megyei tanács elnöke töltötte volna be.⁵⁰ Kolozsvár önkormányzatának 2008/415 határozata szerint, amivel végül létrehozták a metropoliszövezet községei közötti fejlesztési egyesületet, a közgyűlés tagjait a lakosságszám szerint határozzák meg. A közgyűlésbe a megyei tanács négy képviselőt küld, minden település egyet, Kolozsvár pedig 30-at, ami többséget biztosít szavazáskor a városnak. Az igazgatótanács polgármesterekből és a megyei tanács elnökéből áll. Az igazgatótanács elnöki funkcióját Kolozsvár képviselője tölti be.⁵¹ Ily módon Kolozsvár nélkül nem lehet döntéseket hozni.

Kolozsvár 2006-os stratégiai fejlesztési tervében is megjelenik célként a metropoliszövezet megalakítása. A megyei fejlesztési terv és a városi fejlesztési tervben egyaránt szereplő metropoliszövezet összetétele nem teljesen ugyanaz. Kolozsvár fejlesztési stratégiája megfogalmazza célként: „a metropoliszövezet létrehozását, amelyben a kezdeményezés a városé, egységes fejlesztési koncepció kidolgozását a versenyképesség növelése érdekében, az építkezési szektor fejlesztését, befektetők vonzása azáltal, hogy életképesé tett területek kerülnek felajánlásra, az ingatlan piac fejlesztését. Egy ilyen projekt nemcsak a városnak lenne hasznos, hanem azoknak a településeknek is, akik benne vannak – közművesítések kiszélesítése, más városi szolgáltatások kiszélesítése stb.”⁵² Kolozsvár fejlesztési stratégiájában a metropoliszövezet többször is megjelenik, mint a területhiányra, befektetők vonzására való megoldás.⁵³ A metropoliszövezet létrehozását a kolozsvári önkormányzat ülésén a következőképpen indokolta a polgármester, az ülés jegyzőkönyve szerint:

„a városi és megyei tanács társulása egy szükséges lépés a metropoliszövezet megalakításában, ma gyakorlatilag azt a protokollumot

---

50 Legalább is, a stratégia negyedik, intézményi kereteit, részletező tervben ez szerepelt. Quantum Leap SA, Strategia de dezvoltare a zonei metropolitane Cluj-Napoca, 2006. november, IV. Kötet, 16-17 oldal, www.cjcl.ro

51 2008/415 tanácsi határozat, www.primariaclujnapoca.ro,

52 Strategie de dezvoltare a Municipului Cluj-Napoca, 6 decembrie 2006, 46.old.

53 Strategie de dezvoltare a Municipului Cluj-Napoca, 6 decembrie 2006, 249.old., 268.old.

kell elfogadni, amit a megyei tanács 10 napja jóváhagyott, és a jövőben a többi település is csatlakozik majd, hogy létrehozzák a metropoliszövezetet, figyelembe véve Kolozsvár fontosságát, mint országos fejlesztési pólust és azt a lehetőséget, hogy több mint 80 millió euró európai pénzt hívjon le”.⁵⁴

A 2005-ben elfogadott megyei 2007–2013-as fejlesztési terv megnevez egy metropoliszövezetet, amelyben nyolc település van⁵⁵, és megjelöli Kolozsvár vonzáskörzetét is, amelyben 14 település van.⁵⁶

A 2008-as választások után a megyei tanács elnöke, a megyei tanács valamint Kolozsvár önkormányzata és polgármestere is demokrata-liberális lett. Az első találkozót, amelynek a célja most már a községek közötti fejlesztési egyesületként létrehozandó metropoliszövezet megalakítása volt 2008 októberében tartották a kolozsvári polgármesteri hivatalban.⁵⁷ 2009 elejére bejegyezték az egyesületet, és júliusban közvitára bocsátották a kolozsvári metropoliszövezet koncepcióját és gazdasági stratégiáját, amely a „kolozsvári önkormányzat által 2009. május-júniusban összehívott gazdasági stratégia munkacsoport munkájából következik”.⁵⁸

A metropoliszövezet keretétől létrehozott társulásba végül Kolozsvár, a Kolozs megyei önkormányzat és tizenhét község lépett be (Aiton, Apahida, Baciú, Boņțida, Borșa, Căianu, Chinteni, Ciurila, Cojocna, Feleacu, Florești, Gărbău, Gilău, Jucu, Petreștii de Jos, Tureni, Vultureni). A 2008/415 Kolozsvár városi tanácsának határozata szerint a metropoliszövezet létrehozásának specifikus céljai a következők:

- a metropoliszövezet társadalmi-gazdasági fejlődésének elősegítése, a gazdasági növekedés, társadalmi fejlesztés és környezetvédelem integrált megközelítése által, kihasználva Kolozsvár növekedési pólus helyzetét

- a közigazgatási egységek területfejlesztésének koordinálása, összehangolva az infrastruktúra fejlesztésével

---

54 2008. szeptember 30 Kolozsvár városi önkormányzata ülésének jegyzőkönyve. www.primariaclujnapoca.ro.

55 A települések: Kolozsvár, Apahida, Felek, Csűrűlye, Fenes, Gyalu, Bács, Kajántó.

56 Strategia de dezvoltare al Judetului Cluj 2007-2013, <http://www.cjcluj.ro/hotararea-nr-210-28-septembrie-2005/>, 39.old. A stratégia most van felújítás alatt.

57 <http://www.cluj4all.com/stiri/stirile-zilei/zona-metropolitana-cluj-prinde-contur.html>

58 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro

- egy nemzetközi szinten versenyképes piacgazdaság fejlesztésének elősegítése
- a települések közötti diszparitások eltüntetése
- környezetvédelem elősegítése, a természeti erőforrások racionális felhasználásával, a biodiverzitás megővésével
- az innováció és az információs technológiák és a kommunikáció használatának elősegítése a növekedési pólus fenntartható fejlesztésében
- a szállítási, telekommunikációs, energetikai infrastruktúra javítása és fejlesztése, és a közszolgáltatások fejlesztésének koordinálása.”⁵⁹

László Attila, Kolozsvár alpolgármestere a következőket nyilatkozta arra a kérdésünkre, hogy miért van szükség a metropoliszövezetre: „mert van egy olyan pénzhívási lehetőség, amelyet csak metropoliszövezetek hívhatnak le, ez a hivatalos változat. Gyakorlatban nem igazán látom, miért van szükség rá, mert ebben a pillanatban leállt a gazdasági fejlődése a városnak, nem igazán támasztja semmi azt alá, hogy tovább terjeszkedjünk, ebben a pillanatban, és magunkra vállalunk olyan költségeket, amely egy nagyobb területnek a kiszolgálását jelentené. A társulásban részt vevő önkormányzatok képviselői között óriási a fogalomzavar, nem igazán tudják megkülönböztetni a fejlődési pólust a metropoliszövezettől. A szereplők egy része azt gondolta, hogy a metropoliszövezet létrehozása csupán egy újabb finanszírozási forrás létrejöttét jelenti.

A metropoliszövezet létrehozásában a fő szempont annak idején az volt, hogy szükségünk van olyan területekre, amelyek egy esetleges fejlődéshez szükségesek, ennek fejében vállaljuk azt, hogy fejlesztjük azokat az infrastruktúrákat is, amelyek ezeknek a területeknek az urbanizálását jelentik. Az elmúlt öt hónap bizonyította, hogy működésképtelen, illetve nem tudunk együttműködni ezekkel a társult önkormányzatokkal, nem érdekli őket. Épp ez volt az oka, hogy gyakorlatilag egyedül magunkra vállaltuk, az egész dokumentáció, stratégia, pályázatírás elvégzését. Van egy elméleti esélyünk, hogy működőképessé nőjük ki magunkat. Egyelő-

---

59 2008/415 tanácsi határozat, www.primariaclujnapoca.ro

re azonban azt látjuk, hogy Felek önkormányzata kilépett a metropoliszövezetből, és még két-három önkormányzat fontolgatja a kilépést.”⁶⁰

1.2.3 Területi és demográfiai jellemzők

A metropoliszövezet magába foglalja Kolozs megye lakosságának 54,9%-át, a területe pedig 153754 hektarra terjed ki.

9. táblázat: A metropoliszövezet területe és lakossága 2007-ben⁶¹

	Terület ha	Lakosság 2007. július 1.
Kolozsvár/Cluj	17 952	310 243
Ajton/Aiton	4 527	1 244
Apahida	10 602	9 341
Bács/Baciu	8 751	8 393
Boncida/Bontida	8 038	5 050
Borsa	6 162	1 608
Kályán/Caianu	5 511	2 474
Kajántó/Chinteni	9 651	2 744
Csürülye/Ciurila	7 222	1 452
Kolozs/Cojocna	13 863	4 429
Felek/Feleacu	6 196	3 622
Fenes/Floresti	6 092	8 605
Gorbó/Garbau	7 215	2 622
Gyalu/Gilau	11 682	8 246
Zsuk/Jucu	8 513	4 133
Peterd/Petresti de Jos	7 261	1 768
Túr/Tureni	7 404	2 521
Újfalu/Vultureni	7 112	1 425
Összesen metropoliszövezet	153 754	379 920

A metropoliszövezet településeinek etnikai összetétele amint az alábbiakban is látható igen eltérő, és sehol sincs magyar többség.

60 Interjú László Attilával, 2009. 07. 24. A dolgozat befejezése után két település jelezte, hogy részt venne a metropoliszövezet egyesületében.

61 Fisa localitatilor. Köszönjük a Megyei Tanácsnak az adatokat.

**10. táblázat: A metropoliszövezet etnikai összetétele a 2002-es
népszámlálás szerint⁶²**

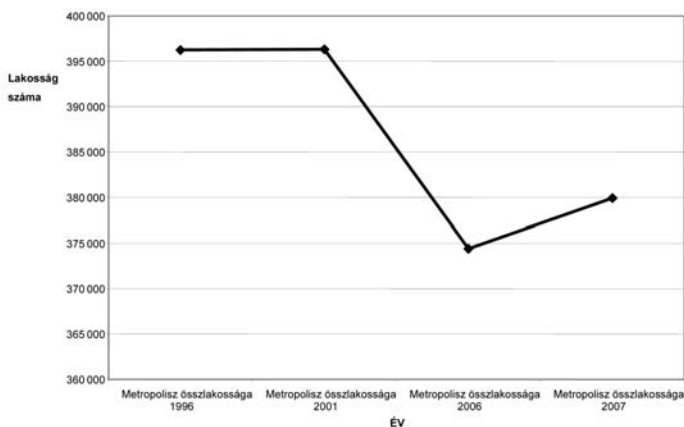
	Románság aránya	Magyarság aránya
Kolozsvár/Cluj	79,39%	18,96%
Ajton/Aiton	86,25%	13,53%
Apahida	91,18%	4,61%
Bács/Baciu	56,09%	34,89%
Boncida/ Bontida	65,08%	19,10%
Borsa	88,47%	8,79%
Kályán/Caianu	60,03%	38,10%
Kajántó/Chinteni	78,50%	20,06%
Csürülye/Ciurila	97,22%	0,60%
Kolozs/Cojocna	60,19%	20,27%
Felek/Feleacu	73,44%	25,56%
Fenes/Floresti	60,46%	27,54%
Gorbó/Garbau	52,61%	45,24%
Gyalu/Gilau	83,44%	9,45%
Zsuk/Jucu	86,25%	12,63%
Peterd/Petresti de Jos	97,83%	0,26%
Túr/Tureni	71,64%	23,87%
Újfalú/Vultureni	84,69%	11,73%

A metropoliszövezet lakosságának 81,7%-a városban és 18,3%-a vidéken él.⁶³

⁶² Forrás: www.kia.hu

⁶³ 2007-es adatok. A fisa localitatilor alapján saját számítások.

8. ábra: A metropoliszövezet összlakosságának változása⁶⁴

A 2002-es népszámlálás szerint a korfa a következőképpen nézett ki a metropoliszövezetben:

11. táblázat: Metropoliszövezet korfája⁶⁵

	0–19	20–64	65 felett
Kolozsvár	69 082	215 920	32 951
Metropoliszövezet vidéke	15 597	39 364	13 045
Összesen	84 679	255 284	45 996

A természetes szaporulatot vizsgálva az 1996-2007 időszakban megállapíthatjuk, hogy bár néhány évben a metropoliszövezet településeit tekintve egyesekben pozitív az egyenleg, a teljes területet vizsgálva negatív, azaz természetes fogyásról beszélhetünk.

I.2.4 Infrastrukturális ellátottság

A lakások és a lakható területek nagysága nőtt a metropoliszövezetben 1996-2007 között. A metropoliszövezet lakásai számának

⁶⁴ A fisa localitatilor alapján saját számítások.

⁶⁵ Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro, 32.oldal.

növekedésének a kolozsvári lakások számának növekedése körülbelül 58%-át tette ki, míg a lakható területnek körülbelül 70%-át.

12. táblázat: Lakások a metropoliszövezetben⁶⁶

	Metropoliszövezet 1996	Metropoliszövezet 2007
Lakások száma (db)	139 456	149 661
Lakható terület (m²)	4 850 960	5 869 646

Sajnos a csatornázás és gázvezetékek hosszára nézve nem rendelkezünk a metropoliszövezet összes települése esetében adatokkal. A csatornázásnál a metropoliszövezet fejlesztési terve a következőket állapítja meg:

- Kolozsváron a háztartások 88%-a, a gazdasági szereplők 94%-a be van kötve a csatornázási rendszerbe.
- A metropoliszövezetben tíz település van, aminek nincs csatornázási rendszere.
- Négy olyan település van a térségben ahol a háztartások kevesebb, mint 35%-a van bekapcsolva a csatornázási rendszerbe.
- Egy olyan település van ahol a csatornázásba a háztartások 35-70%-a van bekapcsolva.⁶⁷

Az ivóvízvezeték hossza 1996-2007 között 205,1 km-rel nőtt. Ennek körülbelül 47%-át teszi ki a kolozsvári ivóvízvezeték hosszának növekedése.⁶⁸

Az ivóvízrendszerek esetében a metropoliszövezet fejlesztési terve megállapítja, hogy:

- három település van, ahol a háztartások több mint 70%-a van bekapcsolva az ivóvízrendszerbe,
- négy település van, ahol a háztartások 35-70%-a van ellátva az ivóvízzel,
- négy település van, ahol a háztartások kevesebb, mint 35%-a van bekapcsolva az ivóvízrendszerbe

⁶⁶ A fisa localitatilor alapján saját számítások.

⁶⁷ Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro, 66. oldal.

⁶⁸ A fisa localitatilor alapján saját számítások.

- öt település létezik, ahol nincs ivóvízrendszer. ⁶⁹

A metropoliszövezet fejlesztési terve a villamossági rendszerek esetében megállapítja, hogy:

- három település található az övezetben, ahol a háztartások több mint 70%-ában,

- az övezet nyolc településében a háztartások 35-70%-ában,

- hat településen a háztartások kevesebb mint 35%-ában van elektromos szolgáltatás.⁷⁰

A metropoliszövezet fejlesztési terve azt is megállapítja, hogy az övezetben a gázellátás alulfejlett, mert csak hét településnek van gázrendszere.⁷¹

I.2.5 Munkaerő-piaci jellemzők

Az adatbázisaink hiányosságai miatt az alkalmazottak számának alakulásáról csak tendenciákat tudunk megállapítani. Eszerint 1996-2007 között a metropoliszövezetben csökkent az alkalmazottak száma a mezőgazdaságban, az iparban és az oktatásban, de nőtt az építőiparban, a kereskedelemben, a szállításban és a postán, a banki, pénzügyi és biztosítási, közigazgatási valamint egészségügyi szférában dolgozók száma.⁷²

A metropoliszövezet fejlesztési terve a bruttó profit alapján megnevezi minden település esetében a leggyakoribb tevékenységi területet, amelyek a következők: kereskedelem, szolgáltatások, élelmiszeripar, állattenyésztés, vegyipar, építőipar, szállítás, mezőgazdaság és faipar.⁷³

A fejlesztési terv szerint a munkanélküliek aránya a 2003-as 3,85%-ról, 2007-re 1,75%-ra csökkent. Ha a munkanélküliek arányát az aktív lakosságban nézzük, akkor ez 2003-ban 4,3% volt, míg 2007-re 2,8%-ra csökkent. ⁷⁴

---

69 A fisa localitatilor alapján saját számítások.

70 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro 74. oldal.

71 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro 75. oldal.

72 A fisa localitatilor alapján saját számítások.

73 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro 41. oldal.

74 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro 251. oldal.

I.2.6 A metropoliszövezet SWOT elemzése és a fejlesztési irányok

A metropoliszövezet fejlesztési tervében több területre vonatkozó SWOT-elemzést is találunk, ebből az alábbiakban a gazdasági környezet elemzését vettük át.⁷⁵

Erősségek:

- diverzifikált gazdasági struktúra
- nagy fogyasztási piac
- helyi gazdaság növekedése
- munkanélküliség csökkenése
- egyetemi központ
- a pénzügyi, banki szektor tevékenysége szerint a második az országban
- fejlődésben lévő információs és kommunikációs technológia szektor

Gyengeségek:

- magas munkanélküliség vidéken
- szolgáltatások rossz minősége
- kevés KKV vidéken
- a befektetőknek felajánlható területek hiánya
- gyengén fejlett közszolgáltatások vidéken.

A metropoliszövezet fejlesztési terve három stratégiai célt határoz meg:

- a vállalkozási szellem, a KKV-k és a klaszterek támogatása
- az innovációs és magas technológiájú iparágak támogatása
- a fiatalok és szakértők vonzása és megtartása”.⁷⁶

A metropoliszövezet fejlesztési tervében programokat is találunk, amelyeket a nemzeti fejlesztési terv, a regionális fejlesztési terv, a megyei fejlesztési tervben megjelenő irányok valamint a strukturális és kohéziós alapok felhasználásának módja szerint határoztak meg. Öt területen jelöltek meg programokat/projektet: a tudásalapú gazdaság versenyképességének növelése, a szállítási

---

⁷⁵ Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro 126-128. oldal.

⁷⁶ Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro, 140. oldal.

infrastruktúra modernizálása, környezetvédelem, humán erőforrás fejlesztés, a vidéki gazdaság fejlesztése, a mezőgazdaság hatékonyságának növelése és a metropoliszövezet településeinek kiegyensúlyozott részvétele a fejlődésben.⁷⁷

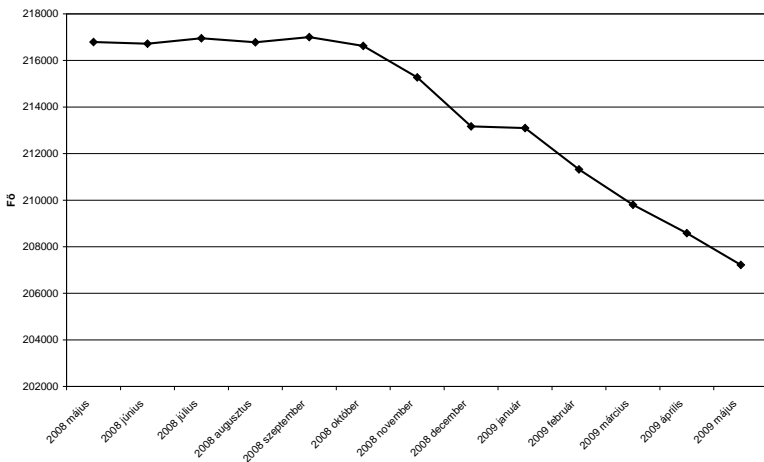
2.3. A gazdasági válság hatása Kolozs megyére és a válságkezelő stratégiák

Az alábbiakban a 2009 májusában az Országos Statisztikai Intézet által közzétett adatok segítségével illusztráljuk Kolozs megye gazdasági helyzetének változását 2008–2009-ben.⁷⁸

Kolozs megye külkereskedelmi deficitje 2008 októberétől, egy hónap kivételével csökkenő tendenciát mutatott 2009 márciusáig.⁷⁹

A foglalkoztatottak száma jelentősebb mértékben csökkent:

10. ábra: A foglalkoztatottak számának változása Kolozs megyében⁸⁰

77 Zona Metropolitană Cluj, Pentru o dezvoltare durabilă: viziunea, prioritățile strategice și industriile motoarea ale ZMC, www.primariacluj.ro, 149–150. oldal.

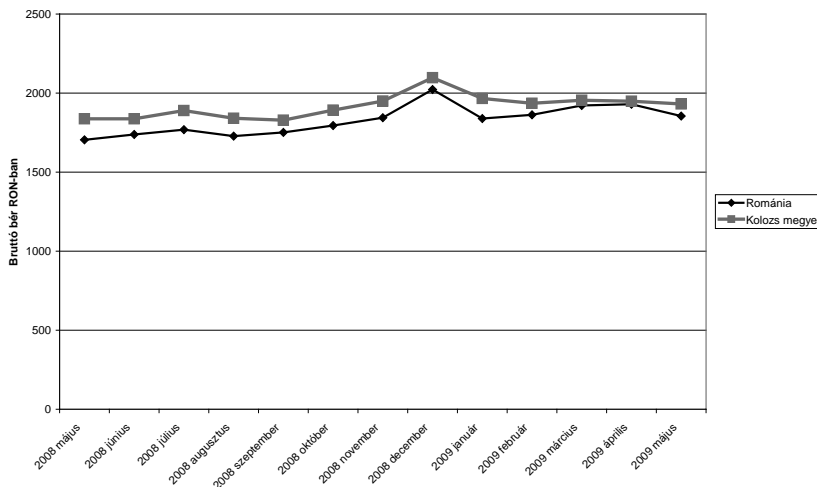
78 Ez az utolsó rendelkezésünkre álló statisztika a tanulmány írásának pillanatában. Településekre lebontott adatok nem állnak rendelkezésünkre.

79 Buletin statistic lunar mai 2009, az Országos Statisztikai Hivatal Kolozs megyei kirendeltségének kiadványa, 14. old..

80 Buletin statistic lunar mai 2009, az Országos Statisztikai Hivatal Kolozs megyei kirendeltségének kiadványa alapján.

Az alábbi grafikonon láthatjuk, hogy Kolozs megyében a bruttó átlagbér esetében 2009 januárjától figyelhető meg egyértelmű csökkenési tendencia, de az átlagbér szintje még ekkor is a romániai átlag felett maradt.

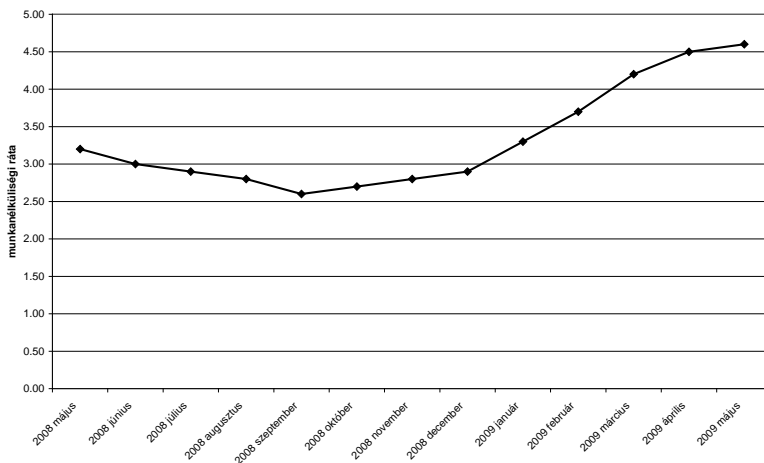
13. ábra: A bruttó fizetés alakulása⁸¹

A munkanélküliségi ráta 2008 szeptemberétől kezdett el növekedni Kolozs megyében, 2009 májusára elérte a 4,6%-ot.

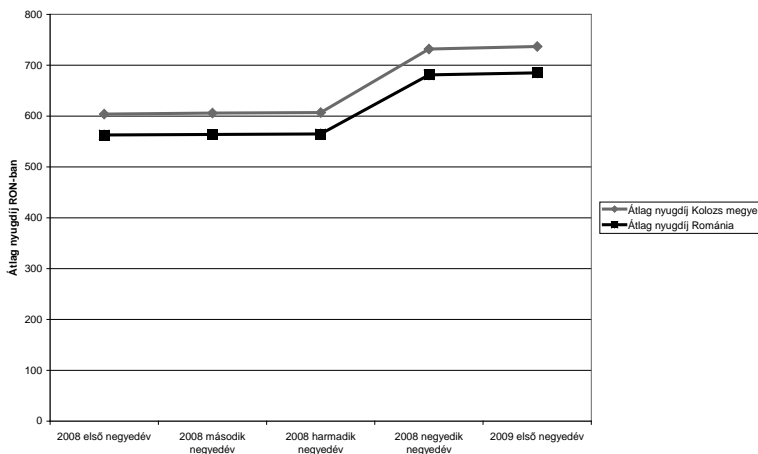
⁸¹ Buletin statistic lunar mai 2009, az Országos Statisztikai Hivatal Kolozs megyei kirendeltségének kiadványa, 10-15. old. alapján saját számítások.

14. ábra: A munkanélküliségi ráta változása⁸²

Az átlagos nyugdíjak esetében növekvő tendenciát figyelhetünk meg, miközben a Kolozs megyei átlag nagyobb, mint a romániai átlag

14. ábra: Az átlagos nyugdíj változása⁸³

82 Buletin statistic lunar mai 2009, az Országos Statisztikai Hivatal Kolozs megyei kirendeltségének kiadványa, 16. old. alapján saját számítások.

83 Buletin statistic lunar mai 2009, az Országos Statisztikai Hivatal Kolozs megyei kirendeltségének kiadványa, 11–16. old. alapján saját számítások.

Ami a gazdasági válság kezelő stratégiák létét illeti, megállapíthatjuk, hogy a Kolozs megyei önkormányzat, valamint a kolozsvári önkormányzat esetében nem látszik, hogy más intézkedéseket is hoztak volna, mint amelyek a kormány intézkedéseiből következnek.

László Attila, Kolozsvár alpolgármestere a következőket nyilatkozta arra a kérdésünkre, hogyan érintette a válság Kolozsvár önkormányzatát, illetve van-e válságkezelő programja: „Nem tudok egy egységes válságkezelő programról. Mi is a jelenlegi helyzet? A 2009. évi költségvetésünket elég nagymértékben terheli a 2008 végén elvégzett munkálatok kifizetése, 25–30%-ot jelent a 2009-es költségvetésünkben, ugyanis véletlen egybeesések sorozata történt 2008-ban, minden, ami építkezés legyen az út vagy egyéb befektetés, rendszerint év végén kerülnek átadásra, ez október, november, december hónapot jelentette, amikor nekünk zuhanásszerűen csökkentek a bevételeink. Egyrészt azért mert jelentkeztek a gazdasági problémák a Kolozsváron működő cégeknél, másrészt pedig számtalan ingatlanbefektetés esetében év végén visszaigényelték az áfát. Ezeknek a munkálatoknak a kifizetése a 2009-es költségvetést terheli.

2009-ben tovább csökkentek a bevételeink, tehát 2009 első félévében mintegy 20%-ra saccoljuk az áfából és fizetések utáni járulékokból befolyó összegek csökkenését, ez a költségvetésünk jelentős tétele.

A harmadik nagyon kemény tétel az, hogy 2008-ban elvégzett és 2009-ben kifizetésre kerülő összegek esetében választhatunk késedelmi kamat vagy az eurós ár kifizetése között. Mivel ez alkalommal mi nem teljesítettük a szerződésben vállalt kötelezettségeinket, tehát vagy fizetünk egy 0,1%-os késedelmi kamatot naponta vagy megegyezünk abban, és általában a kivitelezők azt szokták kérni, hogy nem kérnek késedelmi kamatot, viszont szerződéseink úgy vannak, hogy X lej zárójelben ennyi euró, a lej pedig azóta leértékelődött. Ebben a pillanatban fele annyi pénzből gazdálkodunk, mint tavaly és ehhez hozzáadódik, hogy az ilyen-olyan előző években elfogadott populistá rendelkezéseknek következtében tovább nőttek a bérek és ezek is a költségvetést terhelik.

És még van egy decentralizációs folyamat, ami ha egyiktől másiktól függött volna már rég nyakunkon lennének az egészségügyi intézmények ami Kolozsvár esetében, egyetemi központ lévén, a Kolozsváron működő egészségügyi intézmények költségvetése nagyobb mint a városé, de

nem vettük át. De átvettük az iskolákban működő egészségügyi rendelőköt, ami 187 személy jelent, át fogjuk venni a rendőrség egy bizonyos részét, és meg fog születni a helyi rendőrség, és nem arról vagyunk híresek, hogy a központi költségvetés időben utalja a működéshez szükséges összegeket. Üdvözlünk mindenféle decentralizációt, de nem igazán örvendünk a pénz nélküli decentralizációnak. Ugyanakkor meg a hatáskör és beleszólási jogot is próbálják valahogy központi szinten tartani.

A másik dolog, hogy nem igazán beszélhetünk ebben a pillanatban városházi szinten válságkezelő stratégiáról. Egyfajta tűzoltó munkát végzünk, ahol megjelenik egy tűzfészek, azt megpróbáljuk oltani. Nem igazán beszélünk róla, hogy nem igazán vannak meg az eszközeink arra, hogy belátható időn belül nagyon látványos javulást eszközöljünk, és nincsenek meg az eszközeink annak érdekében, hogy valósan beavatkozzunk ennek a helyzetnek a megoldásába. Megpróbálom elmagyarázni. Tizenegy éve nem módosítottunk a helyi adózási rendelkezéseken, ezt általában országos szinten meghatározzák és minimális összeggel módosítható helyi szinten. A telkekből, ingatlanokból és gépjármű adókból származó jövedelem a bevételeink 9%-át jelenti éves szinten. Ha megkét-szerezni ebben a pillanatban a helyi adóinkat az sem oldaná meg a jövedelem kiesésünket ami a többi tétel miatt jelent meg. Tizennyolc százalékos körüli az azaz összeg, ami társulásokból, bérleti díjakból, engedélykiadásból, koncesszióból bejön és mintegy 67–69% amit visszakapunk Kolozsváron bejegyzett cégek által befizetett áfából és a fizetések utáni járulékokból. Ez a 67% csökkent 20%-kal. Az is nagyon érdekes, hogy kik fizetik. A Kolozsváron bejegyzett kis- és közepes vállalkozások biztosítják az önkormányzat jövedelmének a kétharmadát, az a társaság, akire soha semmilyen önkormányzat nem figyel. Az ezekben a vállalkozásokban dolgozó emberek fizetése után befizetett járulékok 47%-a az amiből gazdálkodunk és soha nem figyeltünk erre. Sőt mi több a jelenlegi kormányzati rendelkezések arról szólnak, hogy megnyomorítják pont ezt a társaságot, lehet, hogy vannak közöttük olyanok, akik nem fizetnek áfát, de nagy valószínűséggel megvan az egy-két-három alkalmazott, akinek nem fizetünk mi munkanélküli járulékot. Nincsenek meg a valós eszközeink arra, hogy ezeknek a kis- és közepes vállalkozásoknak hatékony serkenéssel járó segítséget nyújtsunk.”⁸⁴

---

84 Interjú László Attilával, 2009. 07. 24.

I.4. Összefoglaló

A tanulmány első fejezetében Kolozs megye gazdasági helyzetét vizsgáltuk. Ezek alapján megállapíthatjuk, hogy Kolozs megye:

- Románia jelentős megyéje területi nagyság, lakosságszám és gazdasági teljesítmény szempontjából.

- Országos átlag felett van a következő mutatók esetében: városi/vidéki lakosság, lakosság sűrűsége, eltartottsági ráta, várható élettartam, csatornázás, gázellátás, ivóvíz hálózat, foglalkoztatottsági ráta, GDP.

- Országos átlag alatt van a következő mutatók esetében: öregezési index, természetes szaporulat, munkanélküliségi ráta.

Az Uniós pénzek felhasználásánál megállapíthatjuk, hogy kevés a Kolozsvár által megnyert pályázat.

Az önkormányzatok közötti együttműködések esetében érdemes kiemelni, hogy a 50–60% között volt azoknak az aránya, akik megvoltak elégedve az egyesület által kezdeményezett projektekkel és a megvalósított projektek minőségével, az eredményekkel, a pénzalapok elköltésével, az egyesület többi tagjával való kapcsolattal, de nagy volt a nem válaszolók aránya ezeknél a kérdéseknél.

A metropoliszöveget létrehozásánál megállapíthatjuk, hogy megalkotása inkább politikai-pénzszerzési szempontokkal függ össze, mint az érdekelt önkormányzatok előzetes együttműködési tapasztalatával, vagy közös, tudatosított, fejlesztési érdekeltségekkel.

A gazdasági válság hatására Kolozs megyében nőtt a munkanélküliség, csökkent a bruttó átlagbér, de még mindig az országos átlagnál magasabb. Sem a megyének, sem a városnak nincs önálló gazdasági válságkezelő stratégiája. László Attila, Kolozsvár alpolgármestere szerint „nem igazán vannak meg az eszközeink arra, hogy belátható időn belül nagyon látványos javulást eszközöljünk”.⁸⁵

---

85 Interjú László Attilával, 2009. 07. 24.